

Korsør Avis.

Dagblad for Korsør og Omegn.

Udgivet og redigeret af Adam Jensen. Trykt i Udgiverens Bogtrykkeri i Korsør.

Abonnementspris 2 Kr. Kvartalet, 70 Øre maanedlig. — Bekendtgørelser 10 Øre, Inserater 20 Øre og Henvisninger 25 Øre pr. Korpustlinie.

Nr 260.

Lørdag den 8. November 1913.

59. Aarg.

St. A. O. 131111 — 8 —
III — 0 —

Gennem 42 Aar.

Træk af Kong Christian den Niendes Liv og Gerning.

Der er disse Meninger om, hvem der berjemme først anvendte Sætningen: „Hvad udad tabtes, skal indad vindes“. Imidlertid — de spiller jo nu heller ikke nogen større Rolle, om denne eller den har fornet Ordene. Det afgørende er, at Sætningen er bleven efterlevet og derfor kan staa som Bevis for det Eidsaffinit i Danmarks Historie, der rækker gennem Kong Christian den Niendes Regeringstid lige fra det Dødsstøt, da Kongen — paa Marsdagen fra sin Proklamation som Kæmpe — i varme og bevægede Ord tog Afsted ned Sønderhavnen, til han sov hen en Januardag 1906.

Efter den uheldige Krig saa Danmark brudt og lammet — fast haardt til Jorden. Vi havde mistet to Femtedele af vort Landomraade og en næsten lige saa stor Del af vor Befolkning, og mange tvivlede om, at Riget kunde fortsætte som selvstændig Stat. Der viste sig imidlertid hurtigt, at Lammelsen kun var forbigaaende. I den danske Nation, der havde leveret de Soldater, som tilvang sig Europas Respekt i de sammenfaldne Stænder paa Dybbøl, boede der stærke Kræfter og gode Gæster. Sonden Na blomstrede Nationalfølelsen op med en Styrke, som nu har staaet imod snart 50 Aars Stormob. Og her i Kongeriget, hvor meget jattes til i Politisk — dels under Grundlovsforandringsforhandlingerne strax efter Krigen, dels under den paafølgende lange Kamp om Magten, som strakte sig Hundredeaar ud — stede der paa det praktiske Livs Omraade et Gennemgaaende af en omstændig Karakter. Vi skal senere lase et Blik paa Staaflens Vidnesbyrd om Danmarks Udsvikling under Lysborgerne. Her skal blot nævnes, at hvad Danmark ikke ondede med Vaaben i Haand — at tage Kampen op med store Magter — det viste det sig at kunne gennemføre paa det økonomiske Livs Omraade, i social Lovgivning osv., samtids med at det ogsaa paa rent aandelige Omraade havde sig en snit Vads.

Og under alt dette stod Kong Christian som et Forbillede for det borgerlige Folk, hvis Drot han var. Som den monarkverdige Kæmpe, den fuldkomne Genlemand, den over hele Europa højt agtede Monark, hvis Vorn esierhaanden kom til at ballede Verdens Troner — den 9. November 1866 drog Prinsesse Dagmar til Rusland som Storprinsessekongens Brud — og dog altid sølte sig dybt og inderligt knyttede til det gamle Land og til Hørdrenes forholdsvise bestende Hjem.

Lader man Tanken glide tilbage over alle disse Aar, fastner jærlig Fredensborg sig i Erindringer. Her samledes Sommer efter Sommer det lysborgske Hus' Medlemmer. Her færdedes Auslands Aar, tryk og glad som maatte intet andet Sted paa Jorden, en velfest Gæst, der selv satte stor Pris paa disse Feriedage. Og omkring ham

lod Spog og mumler Latter, naar de yngre Slægtled — de, der nu flader Tronerne — tumlede sig omkring Alexanders store Stikelse.

Alt er de spredt i Nord og Syd, i Ost og Vest . . . men ogsaa hos den levede Minderne fra det hvide Slot ved Esrum Sø og Minderne om Vedsforældrene Kong Christian og Dronning Louise.

Men Monarkens Liv er jo ikke — og kan ikke være — fredlyst som Privatmandens eller stildret gennem et Billede af Familien. Det er tværtimod de afgørende Dødsstøt i Nationens Liv, som beaates gennem Tiderne og i Historiens Aarbøger knyttes til Monarken. Men ogsaa set under denne Synsvinkel frembyder Kong Christian's Gerning Sider, som vil blive erindret, saa længe der er Danske til.

Født og fremmest fastnes Opmarksomheden her af Aaret 1870. Vi har tidligere nævnt den Tælling til kejser Napoleon den Tredie, som diktrede de Nationalliberale Politisk i 1863. Svo Aar senere stod Europa over for Opgøret mellem Tyskland og Frankrig, den gigantiske Kamp, under hvilken Frankrig kastedes blødende til Jorden, medens Tysklands Enhed blev Kongens af Bismarcks Politisk og Maktens velsberedte Stridsførelse. I Danmark var der mange, som onkede, at Nationen skulde følge sine fransk-venlige Sympatier . . . man stolede jo blindt paa den store Nation's Sejr. Men storst Christian holdt igen — og hvorelles vilde vi, derjom dette ikke havde været Tilfældet, have været studele, da Kommunen rasede i Paris, da Napoleon var en Fjending, da Kongen af Preussen trykede den tyske kejsertrone paa sit hoved?

Eller vi mindes Halvjerdsferne igennem, da Kong Christian foretog en Kælle Rejse omkring i Europa, paa hvilke han hderligere styrkede den gode Vinstilling, hans Land havde vundet gennem den lysborgske Slægts Familienforbindelse. Allerede 1871—72 var Kongen paa Rejse. Senere gæstede han i 1876 St. Petersborg, i 1879 Wien og Berlin, i 1887 London — overalt modtaget med den største Højlælselse, ikke blot af Hensjøn til hans Person, men ogsaa af Hensjøn til det danske Folks Villie og Gæner til at komme sig efter Kærligheten.

Der er mange, som mener, at Prinsesse Dagmar's Kællere i 1878 med Hertug Ernst August af Cumberland fit en uheldig Indsvikelse paa Prinsens Stilling til Paragraf 5 i Fredstraktaten mellem os og Tyskerne. Fra anden Side hævdes det imidlertid, at Tysklands Stilling var forud givet, saa at det højt kan være Tale om et Vaakstid. Og den rent historiske Sandhed foreligger ikke endnu paa dette Punkt. Derimod er det en Kendsgerning, at Kong Christian paa forfællig Maade virkede personligt for at opretholde et venskabligt Forhold til vor hyldeige Raab, og det maa sikkert anses for et direkte Udslag heraf, at kejser Wilhelm den Anden gentagne Gange — første Gang i 1888 — gæstede Danmark.

I den mellemværende Tid, mellem Kongens første og de senere Udenlandsrejser, gæstede han Island, som i 1874 fit sin statsretligt selvstændige Stilling til Kongeriget. Sagasen fejrede netop det

Aar sin 1000 Aars Fæst. I den bedste og Kong Christian, og det glemte Islanderne ikke.

Gennem alle disse Aar rasede den politiske Kamp, og det kunde ikke undgaaes, at den fællede Slægtter paa Kongens Vej. En enkelt Gang, den 21. Oktober 1885, gav Tindenes Ophidselse sig Udslag i et Aftentat paa i Kongenspræsident Estrup; og Ophidselsen bevirkede, at der i vide Kredse i Folket var en stærk Tendens i Retning af at drage Kongen ind i Kampen som den, der opretholdt det konstitutionelle Regimete.

Heller ikke om dette Spørgsmaal har Historien fældet sin Dom. Men derimod anerkendes det fra alle Sider, at da „Systemstiftet“ endelig kom i 1901, da gennemførte Kong Christian det med fuldkommen Lejalitet og med en Villie til at yde sit personlige Sympatier, som overalt — og med Rette — vandt den største Anerkendelse. Folket samlede da ogsaa hurtigt om sin Konge, hvis mange gode Sider man nu aabent erkender. Som et hder Udtryk derfor beslattede man at genopføre det i 1881 nedbrændte Kristians Slots, som Fællebolig for „Ker, Ler, Jus“, og da Christian den Niende døde 29. Januar 1906 — kun et Par Maanedre efter at han havde set sin Sønneson drage som Konge op til Norge — var Sorgen almindelig rundt om i det danske Folk.

Fejlo-Pigen og Justitarius Lassen.

Sagsanlæg mod Justitarius.

Den saakaldte Fejlo-Pige, Anna Christine Christianen, hvis Kællene vel var glemte af de fleste, er paanyt bleven Dagens Emne, og en af „Social-Demokraternes“ Medarbejdere har, som et Led i den Kampagne, Maade for Tiden foret mod Justitarius Niels Lassen, efter megen Møje fundet den nu aldrende Kvinde, der i Mellemtiden har været gift og bedder Lægen. Mødet har faaet Tilværelse til paa hendes Vegne at anlægge Sag mod Justitarius for nogle Injurier, som han efter „Social-Demokraternes“ Formening har fremjat mod hende.

Det, der sigtes til, maa være Justitarius' Udtaleser til et Vads, hvori han sagde: . . . at der aldrig er oplyst noget Tilfælde, hvor Højejeret har dømt en uheldig.“ Nu vil man maaste seke henvisse til Fejlo-Sagen, hvor en Pige blev dømt for Varnemord. Hun blev dømt med Rette. Indicierne var saa overvælbende, at den første Domfældelse sikkert var den rigtige. Men saa kom den Staffell'ste Lovgællæring, der fuldkastede alt andet, idet den oplyste, at Væjen aldrig havde tumlet føde et fuldvaarent Varn til Verden. Den velskede alt andet, men nu bagefter har Postoppidan bestridt den Staffell'ske Erklæring's Rigtighed. De tyndige Folk mener, at hun var dømt med Rette, og at hun ikke burde have været frifundet.

Overretssagfører Jessen har faaet Sagen overdraget, men efter hvad vi erfarer, er det endnu ikke givet, at han vil paaatage sig at føre den.

De Danske i det fjærne Vesten.

Pastor Bast.

Forleden vendte Pastor Bast tilbage til København, efter at have gennemlevet de amerikanske Fristater, dels for at fætte sig ind i de amerikanske Menighedsforhold, dels for at studere paa nært Hold vore Landsmænds Livsforhold og Vilskaar.

En af vore Medarbejdere har bedt Pastoren fortælle lidt derovre fra, thi vi er jo mange, mange her i det lille Danmark, der varmt tager Del i vore Brodres Ve og Vel derovre i det fjærne.

Og Pastor Bast fortæller: „En sand Velsignelse er det at se med egne Øjne, hvorelles de Danske klarer sig derovre, hvorelles de er agtede og velskattede Borgere, mere eller mindre velhavende.“

„Er Skandinaverne velldt af Amerikanerne? Eller er det alene deres Fild og Energi, der skaffer dem de gode Livsvilskaar?“ „Jeg har talt med mange Amerikanere om dette Spørgsmaal, og der lyder kun en Mening om de indvandrede Skandinaver: De er Gæstgæder, siger Amerikanerne, der gør dem til deres Vys bedste Borgere; deres gode Humør og freidige Sind luffer Døren op for dem, og saa — siger Amerikaneren til — har de en Konge, der er Sønneson af Kong Christian den Niende. Ja, De studer. Men saa aner det Naad, vor gamle Konge har hos Amerikanerne.“

„Hvad mener Amerikanerne om Danfærnes Værdning i kulturel Henseende?“

„Amerikanerne har i Sandhed meget høje Tanker om Danfærnes Randsliv og kulturelle Udsvikling,“ svarer Pastor Bast. „Amerikanerne er i høj Grad den danske Befolkning's vensjænder. Naar jeg holdt mine Foredrag, som jeg lude og ofte lude af, og Vilsbilleder fra Danmark, saa saa jeg i mange Amerikaner's Dje Taarere komme frem; saaledes bevaagedes de paa deres Kammeraters Vegne. Jeg holdt 75 Møder, og paa saa gode som alle holdt jeg Foredragene paa Engelsk; det ved opnaede jeg jo at saa Amerikanerne med, saa at deres Interesse i hderligere gennem Foredragene kunde fastnes for Danfærnerne.“

„Er der nogen nævneværdig Fattigdom blandt Skandinaverne?“

„Fattigdom? Fattigdom! Vil De tro, at i Smaabørne — for ikke at tale om ude paa Landet, hvor alle er meget velhavende — er saa godt som hver dansk Familie fit eget Hus, det være sig gamle eller mindre? Jeg saa paa hele min Rejse ingen fattige Danske, uden i de store Byer; der lude det hændte, at jeg stilledes Ansigt til Hunger, med nogle enkelte. Jeg huffer saaledes en Aften — nej! Nat, da jeg ved Tididen gik med min Sø gennem New York's Gader paa Vej til Brooklyn. Vi gik og talte højt og ugenert — paa Dansk —

om Mødet, vi lige kom fra. Vilsbilleder lyder det paa rigtig Grønne-gade-København bag ved os: „Guten, Hr. Pastor!“ Vi vender os om og ser da en vjaltet, forfulstet Hjer. „Hvor kender De mig fra, min gode Mand?“ spørger jeg.

„Det, Hr. Pastor! Na' D'inte lende en gammel støvhabner! Ze' ha' P'man sovet nere i Deres Stryp i Stofhusgade.“ Vi fit saa at vide, at Manden interstedes haade at være, hvorpaa en Del af Ratten gik med at saa ham anbragt i et Logi. En anden Gang stod der uden for Døren, da jeg kom fra et Møde, to fattige Danske, der ligefrem bad mig om nogen Mød; og De kan tro, at de blev besjst, saa de vist havde nok for nogen Tid. Men naar man altsaa veed, at der er 50,000 Danske derovre, saa er det ganske overvælbende at iagttage, hvor saa fattige der er i Forhold til Mængden.“

„Mener Pastoren ikke, at der i nogen Grad kan stodes det stærke Sammenhold, der uvilkaarligt altid udvikles mellem Landsmænd i et fremmed Land?“

„Ja, Sammenholdet er et uomstødeligt Faktum; men i denne Forbindelse maa jeg hderligere udtales min varmeste Anerkendelse over Amerikanernes Sindelag over for alt, hvad der er dansk. Jeg taler ikke her om den blinde og færvæerne, thi jeg var Amerikanerne paa nært Hold, idet jeg ofte Kæde om Gæst i deres Hjem, og her er en Ting, jeg ikke kan unvlade at pege paa, nemlig det gode Forhold mellem Amerikaneren og hans Tjenestefolk. Han laaner ikke sine Stabe og Stuffer af, saa alt er utilgængeligt for Tjeneren; tværtimod! Alt staar aabent, ulaajst, hvilket er ensbælbende med, at Tilid stader Kællighed. Jeg var i to Dage Gæst hos en gammel Millionær, for øvrigt en intim Ven af Mac Kinley. Han haade en fort Kærligheer, Ja, og mellem den gamle Millionær og Tjeneren var der et rørende Forhold. „Na good brother Jack,“ sagde den gamle Herte, — naar Vilen, der stod til min Disposition hele Dagen, holdt for Døren, — klappede ham kammeratligt paa Skulderen, „nu passer du paa Mr. Bast, som var det mig selv.“ Ja, Kællighed for sin Herte blev ikke mindre, fordi han blev kaldt „my brother“ og blev klappet paa Skulderen.“

„Det maa altsaa siges at være behagelige Mennesker, Amerikanerne, for de Danske at arbejde sammen med. De indsvde har altsaa intet imod, at Skandinaverne ved Energi og Dgthighed naar frem til at berætte Vadsler, Tilsvdsoplyser osv., som de lunde mene, Vadsens egne Vorn har Fortse- og Eneretten til?“

„Nej, paa ingen Maade! Mange af vore Landsmænd er højt agtede, vandle Mænd derovre, der saa vel i politiske og kommunale, som i et Lands øvrige øjendelige Institutioner bevidder fremragende Vadsler.“

„Hvilken Rolle spiller de religiøse Kærliser og Menighedsret derovre? Gør de kirkelige Institutioner det ikke store Indsvde i det amerikanske Folkeliv — ogsaa socialt og økonomisk?“

„Jo, selvfølgelig! Derfor er vi ja til — for at hjælpe dem, der tiltrænger Hjælpen . . . Jeg kan her nævne Dem, blandt Master af Eremplarer eet: Den fremragende Danfær i Amerika Dr. med. P. C. Clemmensen, der kom til Amerika som 15-årlig Dreng, blev, efter i nogen Tid at have døjet meget haarde Naar, „Laget under Armenen“ af Medisinstirten, der holdt ham ved det store North-Western Universitet, der hvætt Aar er besjst af ca. 5000 Studenter. — Nu er han en rig, højt agtet Mand, der for nylig er bleven valgt ind i Chicagos Stofstyrelse, en Udnævnelse, der er ærefuld saa vel for Dr. Clemmensen, som for den danske Koloni.“

„Pastoren tager altsaa med sig hjem fra Amerika det Indtryk, at vore Landsmænd gennem den Anerkendelse, der hves dem i det fremmede, faar Erstatning for det Savn,

der lever i dem alle: at være horte fra deres Fædreland?“

„Ja! Jeg mener absolut, at det er Balsam paa det evig aabne Saar, at kunne arbejde og leve fit Liv under saa gode, humane og lykkelige Vilskaar, som Danfærnerne gør det; men jeg føler sigrlige, at ingen Danfærns nationale Følelser nogen Sunde fornægter sig, selv hvor højt paa Straa“ han end kommer. Lad dem have levet næsten en Menneskealder derovre — og jeg talte med mange, der nu var ved Stoves Aar, og som var draget derover i deres grønne Ungdom; fra dem alle lod det: Hjem at se de danske Vægløse, hjem at se det blaa Sønd! Alt hvent hvent, endnu en eneste Gang . . . Na! De kan tro, at de griber en dybt at Sjælen at se Danfærnes brændende Kællighed til deres Fædreland, stont de har det saa godt, saa godt i det fremmede Land.“

„Jeg glemmer aldrig den Stenning, jeg saa besjæle alles Ansigtter ved et Møde, som jeg holdt i Evanstone. Jeg havde taget et Danmarksstort med; det holdt jeg op for Tilhørerne; og saa viste jeg dem Landet Sonden Na, og Prættale den, at der boede ogsaa Landsmænd, og de elskede deres Fædreland lige saa højt som Danfærnerne.“ „Glem aldrig, at I her i Amerika bor i et frit Land, glem aldrig, at I her har Lov til at elste jert Fædreland; hold det Naon højt i Aere; de vil I aldrig fortryde! — Iagde jeg.“

Hvad sig lød der inde bag et Hørbællig Mød, der er kommet Dønter til „Der er et yndigt Land“ tonebde ud over Forjæmningen, og den herlige jævne Sang blev nu sunget med en saa varmt følt Indsvdighed, at det Indtryk, den gjorde paa hør og en, ikke kan bestrives; men jeg tør uden Overdrivelse siqe, at ikke en var der, som ikke sølte saa dybt for sit Fædreland, at Sjælen græd ved Tanken om at være det saa fjærnt.“

Vi forstaar saa fuldt ud den Værdning, der maa have for Danfærne i Amerika at saa Besog af en Mand som Pastor Bast, og vi forstaar lige saa fuldt ud den Velsignelse, der ligger for Pastoren i en saadan Rejse. Er der nogen Mand, som forener Hjertelag for de fmaat, Kristentærlighed og Initiativ til at hjælpe og hærne med stærk Jagtagelssjans, saa er det Pastor Bast.

Tilsvnder af Vidnesbyrd taler om den Glæde, de Danske derovre har følt ved at have hærnt ham som Gæst.

Nu beriger han vor Viden om vore Landsmænds Liv og Hærden hinvides Atlanterhavet!

Fædrelandet.

En kongelig Gave.

Kongen har foræret Skolebørnene i Tranekær 200 Kr. til Fællens Brug og Bedste. Af disse Penge har Børnene anvendt en Del til et mægtigt Udkolodagelid med paafølgende Dans. Desuden har de iflg. „Egl. Fikbl.“ anskaffet et Vilsbilledapparat.

Fest for Lars Dinesen.

Dels i Anledning af, at sfo. Folkestingsmand Lars Dinesen den 16. d. M. fylder 75 Aar og dels i Anledning af, at det i Begyndelsen af denne Maaned var 40 Aar siden, at Dinesen første Gang valgtes til Folketingsmand i Hillerød Kreds, som han uafbrudt repræsenterede i 39te Aar til Rigsdagsvalget i Sommer, har en Kreds af hans Vælgere sat sig i Spidder for en Fællighed, som vil blive afholdt i Hille-rød den 20. d. M.